

литовської мови укладено договір про співпрацю, в результаті якої підготовлено перший і єдиний в історії литовсько-української лексикографії двомовний малий українсько-литовський словник. У 2021 році Центр балтики спільно з партнерами з України та Литви організували першу міжнародну науково-практичну конференцію «Україна та Литва: історичні, мовно-культурні та туристські паралелі».

Наталія КОРОЛЬОВА

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Валентина МИРОНОВА

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ЛАТИНСЬКІ НАПИСИ НА МОНУМЕНТАЛЬНИХ СПОРУДАХ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ТРАНСЛЯЦІЇ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ

Монументальні споруди, зведені на честь значимих історичних подій, виконують у міському просторі не лише естетичну, але й ідеологічну функцію, відображаючи суспільно-політичні інтереси й пропагуючи важливі соціальні ідеї. Однак окрім самих будівель активними учасниками публічного простору є також інскрипції, висічені на кам'яних плитах. Будучи частиною художнього оформлення споруди, написи впливають на формування її зовнішнього вигляду. Водночас вони несуть і функціональне навантаження, характеризують культурні, соціальні, релігійні та інші потреби суспільства та відображають основні риси тієї чи іншої епохи. У наші дні монументальні написи не втрачають своєї актуальності, а використання латини у просторі сучасного міста є усвідомленою та цілеспрямованою рецепцією античності, інструментом збереження та трансляції культурно-історичної пам'яті. Порівняльний аналіз класичних зразків латинських написів епохи античності та сучасних, представлених у соціокультурному просторі європейського континууму XX – початку XXI століть, свідчить про запозичення традиційних елементів, що проявляється у самій структурі написів, їньому художньо-стилістичному оформленні, використанні усталених виразів та зворотів. Як і у стародавні часи, написи розповідають про те визначне, що з ними пов'язане, говорять про перемоги та досягнення, про життєві пріоритети, ставлення до навколишнього світу, моральні принципи. Паралельно з цим у сучасному суспільстві латинські інскрипції можна розглядати не лише як текст, але і як символ, оскільки сама мова, наділена додатковим ціннісним змістом, стала універсальним культурним кодом. Вживання латини на об'єктах монументальної архітектури часто є

способом творчого самовираження, обумовленим прагненням створити відчуття старовини, ретро-стилю або навіть елітарності. Вибір конкретних написів спричинений даниною моді, демонстрацією ексклюзивності, бажанням виділитися тощо. Переважна більшість написів пов'язана з конкретною ситуацією чи людиною, а їхня інтерпретація вимагає знайомства з історичним контекстом.